

Nadere regels behorende bij de Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Súdwest–Fryslân 2019

TOELICHTING

ALGEMEEN

Straatnamen zijn om verschillende redenen van belang. Zo maakt de indeling van een gemeente in straten het mogelijk dat enerzijds burgers en anderzijds dienstverleners als politie, brandweer, ambulance en postbussen, zich snel kunnen oriënteren in een gemeente. Ook is de indeling van een gemeente in straten voor de gemeente zelf van belang. In vrijwel alle gemeentelijke registraties komen immers straatnamen voor gesorteerd op de alfanumerieke volgorde van straatnamen.

Straatnamen ontstaan echter niet zomaar. Namen moeten immers worden toegekend aan straten. Er moeten namen worden bedacht. Daarbij dienen deze namen aan allerlei eisen te voldoen. Zo moeten de namen bijvoorbeeld bruikbaar zijn in de spreektaal en dienen zij in de betreffende gemeente uniek te zijn. Ook is een bepaalde systematiek bij het geven van straatnamen onontbeerlijk.

Gelet op het belang van goede straatnaamgeving en gezien de ingewikkeldheid daarvan verdient het aanbeveling de straatnaamgeving op te dragen aan een gemeentelijke commissie en wel de commissie straatnaamgeving.

De commissie straatnaamgeving dient rekening te houden met de afspraken die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft gemaakt met PTT Post BV circulaire nummer 91/30, ons kenmerk: AJZ/102328; d.d. 5 april 1991. De aanleiding tot deze afspraken was het terughoudende beleid van PTT Post om wijzigingen aan te brengen in het postcodesysteem. Er is afgesproken dat gemeenten niet nodeloos wijzigingen aanbrengen in de straatnaamgeving die tot wijzigingen in het postcodesysteem noodzakelijk zijn. Hiervan was bijvoorbeeld sprake toen een Friese gemeente besloot haar straatnamen in het Fries om te zetten. Indien een gemeente zich niet aan de afspraak houdt om de straatnaamgeving niet nodeloos te wijzigen, worden de kosten die PTT Post als gevolg hiervan moet maken bij het gemeentebestuur in rekening gebracht.

Ook is afgesproken dat een gemeentebestuur zo spoedig mogelijk overleg met PTT Post pleegt over zijn voornemen wijzigingen in de straatnaamgeving aan te brengen die gevolgen hebben voor het postcodesysteem.

De bevoegdheid tot het toekennen van namen aan straten berust bij het college van burgemeester en wethouders.

NADERE REGELS TE HANTEREN BIJ NAAMGEVING VAN OPENBARE RUIMTEN EN OBJECTEN IN DE GEMEENTE SÚDWEST FRYSLÂN

De namen voor openbare ruimten en objecten moeten getoetst worden op hun bruikbaarheid in:

de administratie; de correspondentie (niet gebruiken van voorzetsels, voornamen en titels) en de spreektaal.

De openbare ruimte namen moeten gemakkelijk te alfabetiseren zijn.

Het geven van namen die verwarring kunnen geven met reeds bestaande namen moet vermeden worden.

De straat en het "daarin" gelegen plein dat tezamen met die straat één geheel vormt, krijgen dezelfde naam.

De straatnamen, behorende tot éénzelfde groep van namen, dienen zoveel mogelijk in één wijk of stadsgedeelte bijeengebracht te worden.

Geen versnippering van naamgroepen.

Voor een kleine wijk geen groep van namen met een ruime keuze gebruiken en andersom.

Bij het geven van een straatnaam moet rekening worden gehouden met het taalkundig aspect.

De straatnaam mag niet te lang zijn.

De straatnaam moet goed uit te spreken zijn. Een naam met een mooie klank verdient de voorkeur.

Het centrum van de kernen eigent zich in het bijzonder voor het gebruik van incidentele namen.

Voor buiten de bebouwde kom(men) gelegen wegen wordt de wegenlegger geraadpleegd.

Oude historische namen gebruiken indien de situering ter plaatse geschiedkundig verantwoord is. Letten op een goede schrijfwijze van toponiemen en niet opzettelijk imiteren wat oud is.

Probeer met een naam de geschiedenis levend te houden maar overdrijf niet.

Indien de te geven naam in het algemeen reeds een begrip is (geweest) onder de dialectische aanduiding, is het niet bezwaarlijk deze dialectische aanduiding in de (straat)naamgeving aan te houden.

Bij wijken en buurten in aanleg kunnen de straatnamen (en huisnummers) voorlopig worden gegeven.

HET TAALKUNDIG ASPEKT BIJ NAAMGEVING

Het gebruik van aardrijkskundige namen met of zonder genitief "se"

Indien de straat naar de benoemde plaats leidt, dient de genitief "se" gebruikt te worden.

Enkele voorbeelden: Rijssenseweg, Rijssensestraat, Bornerbroekseweg, Vriezenveenseweg en Nijverdalsestraat, straten die respectievelijk naar Rijssen, Bornerbroek, Vriezenveen en Nijverdalen leiden zijn goed. Ermontsestraat, Lampertheimsestraat en Maldegemsestraat zijn fout en moeten zijn: Ermontstraat, Lampertheimstraat en Maldegemstraat. Goed is Europa-ring. Bepaalde samenvoegingen zoals Belgiëlaan en Vlaanderenlaan klinken niet zo goed. We vinden daarom de namen Laan-van-België en Laan-van-Vlaanderen een aardige omzeiling van de (foutieve) genitief-vorm.

Bij het geven van straatnamen letten op de juiste schrijfwijze en de spellingsregels van de tussenklanken en samenstellingen

De tussenklank -s- wordt bij straatnamen nogal eens vergeten. Als regels gelden, dat de tussen -s- wordt geschreven in samenstellingen:

- a. waarvan de letter s wordt gehoord (Stadhuis, Stadsplein)
- b. waarvan het eerste lid niet eindigt op een scherpe medeklinker en het tweede lid begint met een zachte sisklank die in de samenstelling is verscherpt (Bankierszaak) en van meer belang bij straatnamen
- c. waarvan het tweede lid begint met een scherpe sisklank of met een door een scherpe medeklinker voorafgegangene verscherpte zachte sisklank, wanneer met het eerste lid uitsluitend of overwegend samenstellingen met S worden gevormd.

We schrijven dus Stationsstraat, St.-Jansstraat, Dorpsstraat, Pieterssteeg, Bakkersberg en Scheepsmakerskade.

Dit geldt niet bij familienamen dus: Gouverneurlaan (schrijver), maar wel Gouveneurspad (functionaris).

Verder moet worden gedacht aan het gebruik van het koppelteken "-", het afkortingsteken "." (St., Ir., Dr. enz) en het weglatingsteken (de apostrof) ('s-Gravenhage, 's-Hertogenbosch enz.). Na Sint of St. wordt steeds een koppelteken geschreven, dus Sint-Jansplein en St. Joseph-straat.

Ook moet een koppelteken worden geschreven in samenstelling met letters, letter-combinaties, cijfers en andere tekens bijvoorbeeld: Karel I-straat, Willem II-laan, HBS-straat en Abc-steeg.

Is het tweede lid van een samenstelling een bepaling van het eerste en bestaat deze bepaling uit twee of meer woorden, dan worden deze, tenzij ze een familienaam vormen, ook onderling door een koppelteken verbonden bijvoorbeeld:

Schout-bij-nachtlaan;

Kijk-in-de-potplein;

Cort-van-der-Lindenstraat;

Jan-Willem-Frisolaan;

Gerrit-Jan-van der Veenstraat;

Hendrik-Gerard-Dirckxstraat

Deze laatste voorbeelden zijn speciaal bedoeld voor bestaande straten, niet voor toekomstige.

Een koppelteken bij geografische en andere namen, bestaande uit een eigennaam met een daarvoor of daarachter gevoegd onverbogen of onbuigbaar bepalend woord: Vlaardingen-Oost, Rotterdam-Zuid, Nieuw- Zeeland en Voor-Indië.

DE COMMISSIE STRAATNAAMWETGEVING

De commissie straatnaamgeving kan geheel op eigen initiatief namen bedenken voor straten.

De commissie straatnaamgeving geeft niet alleen namen aan wijken en buurten. Ook het toekennen van namen aan delen van de openbare ruimte en aan gemeentelijke bouwwerken behoort tot haar taak.

Omdat het een adviescommissie aan het college betreft zoals bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet, kunnen hierin geen wethouders en raadsleden zitting nemen. De secretaris wordt aangewezen door het college van burgemeester en wethouders en is lid van de commissie. De commissie wordt in ieder geval door de voorzitter of op verzoek van het college van burgemeester en wethouders bijeen geroepen wanneer nieuwe openbare ruimte namen moeten worden toegekend of openbare ruimte namen moeten worden herzien. Herziening van openbare ruimte namen kan onder andere wenselijk zijn als gevolg van een gewijzigde verkeerssituatie, waardoor de bestaande naamgeving of de vindbaarheid van panden bemoeilijkt is.